کسب و کار

آینده را باید ساخت

در بهار سال ۱۹۷۶ به تازگی موقعیت شغلی خود را به‌عنوان رئیس بخش تحقیق و توسعه یک شرکت مهندسی ترک کرده بودم و پس از آن به‌عنوان کارمند اجرایی در شرکت «شرمان اوکز» در حدود بیست مایلی غرب محل سکونتم در «پاسادنا» مشغول به کار شدم. در آن سال‌ها با اینکه گاهی بازاریابی انجام می‌دادم، چیز زیادی درباره آن نمی‌دانستم و در واقع مبهم‌ترین تصور ممکن را از این رشته داشتم. مدرک کارشناسی من در رشته مهندسی شامل هیچ دوره بازاریابی نبود. مدرک MBA من از دانشگاه شیکاگو هم با تخصص در مدیریت تحقیق و توسعه ارتباط چندانی با بازاریابی نداشت.

به یاد دارم، رئیس یکی از شرکت‌هایی که قبلا با آنها ارتباط داشتم یک بار با من تماس گرفت و پرسیده بود که آیا به جای کار در بخش تحقیق و توسعه به پست ارشد در بازاریابی علاقه دارم؟ که من پاسخ دادم که حتی نمی‌دانم بازاریابی چیست؛ چراکه چیزی از فروش محصولات سرم نمی‌شود. اما او در جواب من گفت: «بازاریابی که فروش نیست» که این حرف او مرا به فکر فرو برد. به گمانم او تلاش می‌کرد علایق مرا به سوی بازاریابی سوق دهد؛ گرچه علاقه‌ای به صحبت‌های او نداشتم و فقط جسته گریخته به او گوش می‌دادم. وقتی صحبت‌هایش تمام شد، تشکر کردم و گفتم: اما من فقط پستی در مدیریت تحقیق و توسعه می‌پذیرم.

یک روز، وقتی بیشتر دراکر به ما دانشجویانش گفت تصمیم دارد در مورد بازاریابی صحبت کند، اصلا علاقه‌ای به این موضوع نداشتم؛ چراکه هنوز هم تصور می‌کردم بازاریابی مانند فروش است و تفاوت چندانی میان آنها قائل نبودم. به‌رغم بی‌تفاوتی من، جمله‌های آغازین بیشتر مرا از عالم رویا به واقعیت برد و توجهم را جلب کرد. ابتدا، او همان چیزی را تکرار کرد که رئیس شرکت چندی قبل به من گفته بود که «بازاریابی فروش نیست.» آن روز بیشتر گفت: «بازاریابی و فروش نه مترادف و نه مکمل هم هستند و در برخی موارد می‌توان یکی از آنها را مخالف دیگری در نظر گرفت. بی‌تردید، اگر بازاریابی به خوبی انجام شود، فروش به معنای واقعی کلمه غیرضروری خواهد شد.»

براساس گفته دراکر، یک ژاپنی، نه در این قرن بلکه در قرن هفدهم، بازاریابی واقعی را ابداع کرد. او بازرگانی بود که با هدف متفاوتی از خردفروشی، از حومه روستا، به توکیو آمد و دیدگاهی انقلابی درباره فروش داشت. دراکر گفت که این بازرگان از دو نظر با سایر بازرگانان متفاوت بود. اول اینکه یک نوع جنس نمی‌فروخت، بلکه همه نوع کالایی را به فروش می‌رساند. دوم، آنچه را می‌فروخت خودش تولید نکرده بود. او اجناس را از تولیدکننده می‌خرید. او خود را مامور خرید آنچه مشتریانش می‌خواستند می‌دانست. در نتیجه، فعالیت این خردفروش، متقاعد کردن مشتریان به خرید اجناسی که در دست داشت و باید آنها را می‌فروخت، نبود؛ بلکه ابتدا کشف اینکه مشتریانش چه می‌خواهند و سپس تهیه محصولات مورد نظر برای آنها.

براساس گفته دراکر، این مفهوم به حدی در ژاپن گسترش یافت که منجر به ادغام شرکت‌ها و مجموعه‌های خردفروشی از این دست شد. ظاهرا، مفهومی مشابه در همان زمان در غرب شکل گرفت که ابتدا سبب تشکیل فروشگاه‌های عمومی در قرن نوزدهم و تبدیل آنها به فروشگاه‌های زنجیره‌ای نوین شد. اهمیت این قضیه آن بود که روند فوق فقط فروش نبود؛ چراکه در آن یک خردفروش باهوش بازار را بررسی می‌کرد تا محصولاتی را خریداری کند که قبل از خرید، مصرف‌کننده متقاضی برای آنها وجود داشته است.

خلق بازارهای آینده

من به صحبت‌های دراکر توجه خاصی داشتم چون در آن زمان با مشکل چالش‌برانگیزی در محل کارم مواجه بودم. کار شرکت ما بیشتر با دولت بود. دولت سفارشات خود را در آغاز سال مالی از سپتامبر ارائه می‌داد. ما برای قراردادهای تولید، قیمتی پیشنهاد می‌دادیم که بتوانیم برنده شویم. سپس مواد اولیه را تهیه کرده و تولید محصولات را برای مشتریان دولتی آغاز می‌کردیم. وقتی کار تمام می‌شد، ماشین‌آلات و نیروی کار ما تا چرخه بعدی تولید بلااستفاده می‌ماندند. به همین دلیل ما طی سال دچار فراز و فرود می‌شدیم و به سبب هزینه‌های نابجا، زیان‌های هنگفتی را تحمل می‌کردیم.

رئیس شرکت از من خواست این مشکل را بررسی کنم و راه‌حلی برای رفع آن بیشنهاد دهم. من مساله را بررسی و یافته‌های خود را در قالب یک برنامه پنج ساله تدوین و به مدیریت ارشد ارائه دادم. براساس درسی که از پیتر آموخته بودم من نمی‌توانستم آینده را پیش‌بینی کنم، اما می‌خواستم آینده پایداری را برای شرکتم در این عرصه خلق کنم.

من از ایده‌های دراکر برای تهیه اولین برنامه برای این خط تولید استفاده کردم. سپس مجموعه‌ای را تهیه کرده و ایده‌هایم را در مورد برنامه‌ریزی راهبردی، برنامه‌ریزی بازاریابی، مدیریت زمان و... در طراحی آن اعمال کردم. همان جا بود که دریافتم راز نهفته در درس دراکر این است که ما باید آینده را با استفاده از یک برنامه خلق کنیم تا از این طریق قادر باشیم مورد جایگزین را در آن اعمال کرده و بازخوردها را مشخص کنیم؛ اجرا و عمل کردن به برنامه‌ها اهمیت بسیاری دارند. صحبت‌های پیتر سبب شد دریابم، هرکس خواهان موفقیت خود و شرکت محل خدمتش است، باید آینده را خلق کند. گاهی اوقات افراد بزرگ آینده‌ای را خلق می‌کنند که از دید خیلی‌ها در نقطه شروع غیرممکن به نظر می‌رسد.

در هر زمینه‌ای، افرادی هستند که منابع کمی برای شروع کار دارند اما آینده خود را می‌سازند. آنها در ابتدا قدرت، ثروت، تحصیلات یا هر آنچه تصور می‌کنید برای موفقیت در حوزه‌ای مشخص نیاز است را ندارند اما شرکت‌های چند میلیارد دلاری تاسیس کرده و حتی صنایع جدیدی را راه‌اندازی می‌کنند و به سایر اهداف خود نیز می‌رسند. شما هم باید بدون توجه به سن، پیشینه یا ثروت کنونی خود، تصمیم بگیرید شرکت و آینده خود را بسازید، خواهید دید که به هر نحوی راه انجام کار را خواهید یافت.

مترجم: سیدحسین علوی‌لنگرودی

گرمخانه‌های کرج تعطیل نشده‌است

ناظر گرمخانه‌های شهرداری کرج گفت: از هفته آخر اسفندماه تاکنون تعداد مراجعین به گرمخانه‌های کرج بین ۲۰ تا ۳۰ درصد افزایش یافته است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از پایگاه خبری کرج امروز، جواد غلامی اظهار کرد: علی رغم اینکه شیوع ویروس کرونا گرمخانه‌های برخی از شهرها را به تعطیلی کشانده، گرمخانه‌های کرج با رعایت اصول بهداشتی و ضوابط اعلام شده از سوی ستاد مدیریت کرونای استان فعالیت دارند و از بی خانمان و افرادی که به‌دلایل مختلف سرپناهی ندارند، میزبانی می‌کنند.

وی با اشاره به مدت زمان فعالیت این گرمخانه‌ها ادامه داد: گرمخانه زنان واقع در پارک شهید چمران در تمام ایام سال و گرمخانه مردان واقع در میدان شاه عباسی نیز تا ۱۵ اردیبهشت فعالیت دارد.

این مسئول در پاسخ به این سوال که چرا علی رغم فعالیت گرمخانه‌ها بی خانمان زیادی در گوشه و کنار شهر به چشم می‌خورند، گفت: با پایان فصل زمستان و گرم شدن هوا بسیاری از بی خانمانی که در روزهای سرد سال ناچار به مراجعه به گرمخانه‌ها بودند، مکانی را برای خود پاتوق کرده و شب را در آنجا سپری می‌کنند.

ناظر گرمخانه‌های شهرداری کرج گفت: البته از هفته آخر اسفندماه تاکنون تعداد مراجعین به گرمخانه‌های کرج بین ۲۰ تا ۳۰ درصد افزایش یافته است.

وی افزود: دو گرمخانه سیار نیز در کنار گرمخانه‌های ثابت در مناطق مختلف شهر به خصوص مناطق حاشیه‌ای در تردد هستند تا به جامعه هدف خدمات رسانی کنند.

غلامی توضیح داد: گرمخانه‌های سیار چای، آب، وعده غذایی گرم، پتو و سایر مایحتاج را در اختیار افراد بی خانمان قرار می‌دهند و در صورت نیاز آنها را سرپناهی در جاده قزلحصار معرفی می‌کنند.

ایمنی ساختمان‌ها در اغما

در یکی از حوادثی که اخیرا فیلم آن در شبکه‌های اجتماعی پخش شده، یک ستون فلزی در معبر عمومی پیش پای یک خودرو عبوری افتاده و از این فیلم کوتاه این‌طور به نظر می‌رسد که حادثه بدون خسارت جانی بوده است؛ هرچند به ساختمانی در مجاور کارگاه و خودروی عبوری خسارتی وارد می‌شود.

این حادثه همچون بسیاری از حوادث روزانه که ما تنها از تعداد بسیار اندکی از آنها مطلع می‌شویم، لزوم رعایت ایمنی در کار را یادآور می‌شود. سالانه تعداد زیادی از کارکنان کارگاه‌های ساختمانی و اشخاص ثالث پیرامون کارگاه‌ها از بی احتیاطی مجریان ساختمان و بی‌تفاوتی و بی‌عملی دستگاه‌های مسئول آسیب دیده یا جان خود را از دست می‌دهند، ولی این قضیه منجر به تغییر رویکرد و رویه در تامین ایمنی کارگاه‌ها توسط عوامل ذی‌ربط نمی‌شود. حوادثی که از دست رفتن یک فرد تنها بخشی از آن است و خسارات دیگر همچون آسیبی که از نبود آن فرد مولد در خانواده و کاروبز در اجتماع وارد می‌شود نادیده می‌ماند. متاسفانه برخی آمارهای غیررسمی از افزایش این حوادث طی سال‌های اخیر خبر می‌دهند. آمارهای رسمی در این خصوص از طرف سه مرجع بازرسی اداره کار، سازمان تامین اجتماعی و سازمان پزشکی قانونی منتشر می‌شود که با یکدیگر مغایر است و البته هیچ یک تمام حوادث ساختمانی مانند کارگران غیرمجاز را پوشش نمی‌دهند. ماده ۹۱ قانون کار، کارفرمایان و مسئولان کلیه واحدهای مشمول قانون را مکلف کرده برای تامین حفاظت و سلامت و بهداشت کارگران در محیط کار، وسایل و امکانات لازم را تهیه و در اختیار آنان قرار داده، چگونگی کاربرد وسایل فوق‌الذکر را به آنان بیاموزند و درخصوص رعایت مقررات حفاظتی و بهداشتی نظارت کنند. ماده ۸۵ برای صیانت نیروی انسانی و منابع مادی کشور رعایت دستورالعمل‌هایی را که از طریق شورای عالی حفاظت فنی وزارت بهداشت تدوین می‌شود برای کلیه کارگاه‌ها، کارفرمایان، کارگران و کارآموزان الزامی کرده است. آیین نامه حفاظتی کارگاه‌های ساختمانی که به منظور پیشگیری از حوادث منجر به صدمات و خسارات‌جانی و مالی در عملیات ساختمانی و تامین ایمنی و حفاظت نیروی انسانی شاغل در کارگاه‌های ساختمانی تدوین و تصویب شده، در ماده ۳ مسئولیت اجرای مقررات این آیین نامه را برعهده کارفرما گذاشته است.

کارفرما در کارگاه‌های ساختمانی مالک یا متقاضی صدور پروانه ساختمان است که از هر قشر و با هر میزان تحصیلات و هر قدر آشنایی و اطلاع با قانون می‌تواند باشد و متاسفانه دغدغه‌ای در این زمینه برای مرجع صدور پروانه وجود ندارد تا حداقل افراد متقاضی پروانه ساختمان را ملزم کند تا پیش از صدور پروانه در دوره‌ای توجیهی نسبت به مسئولیت‌های حقوقی خود شرکت کنند. ماده ۴ آیین نامه مذکور مطرح می‌کند که هرگاه صاحبکار اجرای کلیه عملیات ساختمانی از ابتدا تا پایان کار را کلا به یک پیمانکار محول کند، پیمانکار مسئول اجرای مقررات این آیین‌نامه در کارگاه است. در نظر بیاورید که ماده ۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی به امور فنی در بخش‌های ساختمان و شهرسازی را مستلزم داشتن صلاحیت حرفه‌ای دانسته و مبحث دوم مقررات ملی ساختمان و دستورالعمل سازندگان وزارت مسکن حضور مجریان دارای تخصص و احراز صلاحیت شده را در کارگاه‌های ساختمانی الزام کرده است. اما چون این افراد اهل فن و مطلع از قوانین توسط کارفرمایان ناآگاه از قوانین در کارگاه‌های ساختمانی به کار گرفته نمی‌شوند و الزامی از طرف مرجع صدور پروانه به‌رغم تصریحات قانونی وجود ندارد، اگر پیمانکاری هم طبق ماده ۴ آیین نامه حفاظتی، کل کار را از کارفرما تحویل بگیرد، باز به‌دلیل ناآشنایی با قوانین یا عدم الزام دستگاه‌های مسئول، اصول فنی و ایمنی چنانچه متن قوانین است رعایت نمی‌شود. این وسط می‌ماند یک ناظر ساختمان که با حداکثر هفته‌ای یکی دو مرتبه بازدید یکی دو ساعته از ساختمان از پس هجوم بی قانونی‌ها بر نمی‌آید و کار می‌رسد به آنجا که گودبرداری کلیه کارگاه‌ها را ملزم به حضور مسئول ایمنی کرده است. اما به دلیل عدم حضور مجری متخصص و مطلع این بند نیز رعایت نمی‌شود. بی‌تفاوتی و بی‌عملی سازمان‌های مسئول در الزام حضور مجری ذی‌صلاح سلسله عواملی را پیش می‌آورد که لوضاع ایمنی را در کارگاه‌های ساختمانی به مرز بحران می‌رساند. به کارگیری کارگران فاقد گواهی مهارت و بهداشت، به‌کارگیری روش‌های نایمن در عملیات اجرایی، استفاده نایمن از وسایل و تجهیزات ساختمانی زنجیره وقوع حوادث ساختمانی را از پس موارد پیش گفته کامل می‌کند. در حالی که حوادث ناشی از کار پس از تصادفات جاده‌ای دومین عامل مرگ و میر در کشور شناخته می‌شود، امیدوارم سال آتی با برنامه‌ریزی و حرکت همه دست‌اندرکاران شاهد کارگاه‌های ساختمانی ایمن‌تر و حوادث حین کار کمتر باشیم.

حامد خانجانی
کارشناس ارشد مدیریت ساخت

بدهی آژانس‌ها چقدر است؛

شرکت‌های هوایی پول مسافران کنسلی را برمی‌گردانند؟

تحت‌تاثیر شیوع ویروس کرونا مسافرانی که به درخواست خود یا به علت لغو پروازها سفرهای خود را کنسل کرده‌اند در حال حاضر برای پس گرفتن وجه پرداختی خود از دفاتر خدمات مسافرتی با مشکلاتی مواجه هستند. بخشی از این وجوه که توسط مسافران به آژانس‌های مسافرتی پرداخت شده مربوط به هزینه هواپیما است که دفاتر خدمات مسافرتی نیز آن را در اختیار ایرلین‌ها قرار داده‌اند و در حال حاضر برای گرفتن این وجوه با مشکلاتی مواجه هستند. در همین راستا حرمت‌الله رفیعی رئیس هیات‌مدیره انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرت هوایی و جهانگردی ایران عنوان کرد: تاکنون آژانس‌های مسافرتی نتوانسته‌اند وجه پرداختی به شرکت‌های هواپیمایی را دریافت کرده و به مسافران بازگردانند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از دنیای اقتصاد، این وجه که قرار است از ایرلین‌ها دریافت و به مسافران بازگردانده شود، صرف‌نظر از هزینه رزرو هتل‌های داخلی و خارجی که توسط خود مسافران، کارگزاران خدمات مسافرتی یا آژانس‌های مسافرتی صورت گرفته، است، با وجود این میزان طلب مسافران کنسلی مبلغ قابل توجهی است.

تاکنون میزان قابل‌توجهی از مسافران سفرهای خود را لغو کرده‌اند که طبق اعلام رئیس هیات‌مدیره انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرت هوایی و جهانگردی ایران حداقل پرواز ۵۰۰ هزار نفر در کشور لغو شده است که بر اساس برآوردهای اولیه میزان وجوه مسافران که در اختیار شرکت‌های هواپیمایی است حداقل حدود ۲ هزار میلیارد تومان تعیین شده است که با توجه به اعلام خطوط هوایی در حال حاضر این پول به‌صورت نقد در اختیار خطوط هوایی قرار ندارد، در واقع پول مسافران به‌صورت معلق باقی مانده و هرچه زودتر باید به آنها بازگردانده شود.

همچنین کارشناسان این حوزه عنوان کردند: تعاملات بین شرکت‌های هواپیمایی و آژانس‌های مسافرتی یک روال عادی و طولانی‌مدت است که وجود دارد و طی آن پول از سوی دفاتر مسافرتی پرداخت و شرکت‌های هوایی نیز خدمات مربوط به پرواز را ارائه می‌کنند اما تاکنون سابقه نداشته است که همه سفرهای داخلی و خارجی دستخوش چنین حادثه‌ای شده و کنسل شوند. با این حال نباید این موضوع موجب به تاخیر افتادن عملیات بازگرداندن وجه مسافران به آژانس‌های مسافرتی از سوی شرکت‌های هوایی شود بلکه باید هرچه سریع‌تر وجه مربوط به مسافران را براساس دستور اعلامی از سوی وزیر راه و شهرسازی بدون کسر کردن مبلغی بازگردانده شود.

بررسی‌های «دنیای‌اقتصاد» نشان می‌دهد اغلب سفرهایی که مربوط به تعطیلات عید ۹۹ است به علت شیوع ویروس کرونا کنسل شده است، طبق آمارها تاکنون حدود ۷۰ درصد از پروازهای خارجی و داخلی مربوط به تعطیلات عید نوروز به علت شیوع کرونا کنسل شده است. این در حالی است که در تعطیلات عید سال ۹۸ دست‌کم سه میلیون نفر با خطوط هوایی داخلی و خارجی سفر کردند. در واقع می‌توان گفت مسافران به دنبال دریافت وجه پرداختی خود از آژانس‌های مسافرتی و دفاتر خدمات مسافرتی نیز پیگیر ایرلین و چارترکنندگان جهت دریافت وجه مسافران هستند و این تعقیب و گریز همچنان میان این سه بخش تا زمان وصول مطالبات آنها ادامه خواهد داشت. موضوعی که در این تعقیب و گریز قابل‌توجه است اینکه باید وجه مسافران توسط ایرلین‌ها به دفاتر خدمات مسافرتی برگردانده شود و ایرلین‌ها نمی‌توانند با بهانه‌های مختلف پرداخت این مبالغ را به تعویق بیندازند.

برخی شرکت‌های هوایی و ایرلین‌ها به دفاتر خدمات مسافرتی عنوان کردند: وجه دریافتی از این آژانس‌های مسافرتی را برای خرید موتور هواپیما و تجهیزات هواپیمایی هزینه کرده‌اند و در حال حاضر پول نقد به این منظور در دست ندارند.

ایرلین‌های داخلی را می‌توان با دستوری از سوی مقام بالا دست مجبور به بازگرداندن وجوه مسافران کرد اما درخصوص ایرلین‌های خارجی شاید پروسه سخت باشد، بنابراین برای بازگرداندن این وجوه به مسافران باید مسئولان راهکارهای قابل‌توجهی را ارائه دهند.

این تنها بخشی از چالش‌های مسافران برای سفرهای نوروزی است و سایر چالش‌ها شامل هزینه رزرو هتل، هزینه ویزا و... است. در همین خصوص نیز هزینه ویزاهایی که صادر شده است اصلا قابل برگشت نیست و همچنین درخصوص هزینه هتل نیز هتل‌هایی که به‌صورت آنلاین رزرو می‌شود هزینه‌های مربوط به آن کاملا از بین رفته و قابل استرداد به مسافران نیست در حالی که هتل‌هایی که توسط کارگزاران رزرو شده با کسر دو یا چند شب مابقی هزینه به دفاتر مسافرتی بازگردانده می‌شود. از طرفی مسافران همچنان با برخی هتل‌ها و کارگزارانی که به اجاره هتل اقدام کرده‌اند چالش دارند زیرا برخی از هتل‌ها از بازگرداندن وجوه خودداری می‌کنند و عنوان کرده‌اند که پول دریافتی خود را هزینه کرده‌اند و در حال حاضر پول نقد در دست ندارند تا وجوه را پرداخت کنند.

چالش به‌وجود آمده در حال‌حاضر میان مسافران، آژانس‌های مسافرتی، چارترکنندگان و ایرلین‌ها است به این‌گونه که مسافران برای دریافت وجه پرداختی خود به دفاتر آژانس‌ها مراجعه کرده و آژانس‌ها نیز برای دریافت وجوه با چارترکنندگان در ارتباط هستند و چارترکنندگان وجه پرداختی را از ایرلین‌ها پیگیری می‌کنند. علاوه بر آن آژانس‌های مسافرتی و چارترکنندگانی که تور ثبت‌نام کرده‌اند با هتل‌ها و کارگزارها نیز برای دریافت وجه پرداختی مسافران چالش دارند.

اخبار

فعالیت اتوبوس‌های درون شهری کرج از سر گرفته می شود

رئیس سازمان حمل نقل بار و مسافر شهرداری کرج از احتمال آغاز فعالیت اتوبوس‌های درون شهری این کلانشهر از ۲۱ فروردین خبر داد.

به گزارش پیام آشنا مجید استاد کاظمی اظهار کرد: به دستور ستاد مدیریت کرونای استان فعالیت‌های اتوبوس‌های درون شهری کرج از اول فروردین تا کنون متوقف شده است.

وی ادامه داد: با توجه به کنترل نسبی ویروس کرونا و پایان تعطیلات نوروزی، به‌احتمال زیاد فعالیت اتوبوس‌های درون شهری کرج از ۲۱ این ماه از سر گرفته می شود.

استاد کاظمی تاکید کرد: متوقف شدن فعالیت ناوگان اتوبوسرانی و کاهش محسوس تعداد مسافران ناوگان تاکسیرانی، ضرر و زیان زیادی به فعالان این بخش وارد کرده است.

وی ابراز کرد: هر چند بعد از شیوع ویروس کرونا دستورالعملی مبنی بر تعطیلی ناوگان تاکسیرانی ابلاغ نشده ولی به واسطه کاهش محسوس تعداد مسافر، تاکسیداران عملا به صورت شیفتی و نوبتی در خطوط مشغول به کار هستند. کاهش تعداد مسافر باعث شده به عنوان مثال در خطی که ۱۴۰ تاکسی دارد، روزانه کمتر از ۱۰ تاکسی مستقر باشد.

محاصره نمایشگاه‌ها در عصر کرونا

طی یک ماه اخیر بیشتر از ۱۵ نمایشگاه کتاب در سرتاسر جهان لغو شده یا به تأخیر افتاده است. بی‌شک این شرایط تأثیرات زیادی در حوزه فرهنگی، اقتصادی و انسانی برجای می‌گذارد.

از آنجا که نمایشگاه‌های کتاب از جمله مظاهر روشن فرهنگی است، به‌ندرت شاهد لغو آنها بوده‌ایم. شاید تنها بتوان به نمایشگاه کتاب بیروت اشاره کرد که چند بار به دلیل جنگ تعطیل شده است. اما سایر کشورها تلاش کرده‌اند در هر شرایطی این چراغ را روشن نگه دارند.

اهل فرهنگ و ادب می‌دانند کتاب، اعم از چاپی و یا الکترونیکی همچنان نقش بی‌بدیل در حرکت فرهنگی جهان دارد؛ به رغم آنکه هر روز به مرگ آن یا محدودیت خوانندگان آن اشاره می‌شود، نمی‌توان به تعطیلی جریان تولید، توزیع کتاب اندیشید.

هم‌اینک به دلیل مشکلات چرخه توزیع کتاب به‌ویژه در کشورهای کم‌برخوردار، عربی و منطقه همچنان نمایشگاه‌های کتاب جای خالی بسیاری از دیگر فعالیت‌های زنجیره نشر را پر کرده‌اند.

کارکرد نمایشگاه‌ها تنها در این موضوع منحصر محدود نشده بلکه این نهاد کانونی برای بذل توجه به کتاب به صورت فصلی، برای گروه زیادی از مردم و مشتریان جدید آن است. دهها نشست، گفتگوی و گفتگوهای رو در رو در آن درمی‌گیرد، مردم به دنبال کارهای جدید می‌روند و معرفی نام‌های جدید از میان نویسندگان، کشورها یا در عرصه بین‌الملل از دیگر کارکرد هاست.

در این میان مهمان ویژه هر نمایشگاه اطلاعاتی افزون بر معلومات محلی بر خوانندگان محلی می‌افزاید. با لغو نمایشگاه‌ها در غیاب آنها خواندن، انتشار، توزیع و نشست‌ها حال و روز فرهنگ را به بیابانی بر هوبت بدل می‌سازد.

اخیراً برگزارکنندگان نمایشگاه‌های ریاض، ابوظبی، بحرین، بغداد اربیل، تونس، پاریس، بلونیا، لندن نسبت به تاخیر یا لغو آن اقدام کرده‌اند که هر یک هزینه زیادی اعم از مادی و معنوی در بر دارد. ناشران زیادی در نمایشگاه‌هایی که در دسته فروش مستقیم کتاب، قرار می‌گیرند هزینه حمل و نقل پرداخته‌اند. کتاب کارتن زده‌اند؛ از آن سو بازدید کنندگانی که آخرین دستاوردهای نشر را در نمایشگاه‌ها با تخفیف می‌خریدند از آن نعمت معنوی محروم می‌شوند. بیش از همه باید نویسندگان و مترجمانی که به امید چشن امضا کتاب چشم به آینده دوخته بودند، بیشتر از همه متضرر می‌شوند.

طبق برنامه قرار بود کشور چین مهمان ویژه نمایشگاه ریاض باشد، روسیه مهمان ابوظبی باشد، این نمایشگاه همچنین ویژه برنامه‌ای برای گوته را حضور دهها نویسنده تدارک دیده بود، در خصوص دو جایزه بوکر عربی و شیخ زاید هنوز تصمیمی گرفته نشده است. اما در خصوص شارجه مشکل دوچندان است جشنواره کتاب کودک که اینک از شهرتی جهانی برخوردار شده به راحتی لغو گردید و حضور به عنوان مهمان ویژه در لندن نیز برای شارجه به همان سرنوشت گرفتار شد.

اما در اروپا قرار بر حضور هند به عنوان مهمان ویژه پاریس بود که با لغو کامل نمایشگاه خسارت زیادی به برگزارکنندگان آن وارد شد. دو نمایشگاه بلونیا: تورین در ایتالیا و لایپزیک در آلمان نیز به همان سرنوشت گرفتار شدند.

قربونِ دَسِت، اون شیر آبُ ببند.